

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 12. července 2011

k národnímu programu reforem Spojeného království na rok 2011 a stanovisko Rady k aktualizovanému konvergenčnímu programu Spojeného království na období 2011–2014

(2011/C 217/04)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik⁽¹⁾, a zejména na čl. 9 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Komise zahájit novou strategii pro zaměstnanost a růst, Evropa 2020, založenou na intenzivnější koordinaci hospodářských politik, které se zaměří na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření, aby se posílil evropský potenciál pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.
- (2) Dne 13. července 2010 přijala Rada doporučení hlavních směrů hospodářských politik členských států a Unie (2010–2014) a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států⁽²⁾, které společně tvoří „integrované hlavní směry“. Členské státy byly vyzvány, aby vzaly integrované hlavní směry v úvahu v rámci svých vnitrostátních politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.
- (3) Dne 12. ledna 2011 přijala Komise první roční analýzu růstu představující pro EU začátek nového cyklu správy

ekonomických záležitostí a prvního evropského semestru, v němž se provádí integrovaná ex ante koordinace politiky, vycházející ze strategie Evropa 2020.

- (4) Dne 25. března 2011 potvrdila Evropská rada priority pro fiskální konsolidaci a strukturální reformy (v souladu se závěry Rady ze dne 15. února a 7. března 2011 a v návaznosti na roční analýzu růstu vypracovanou Komisí). Zdůraznila, že je třeba se přednostně zaměřit na návrat ke zdravým rozpočtům a fiskální udržitelnosti, na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím reforem trhu práce a na další úsilí o posílení růstu. Požádala členské státy, aby tyto priority promítly do konkrétních opatření, jež budou součástí jejich programů stability či konvergenčních programů a národních programů reforem.
- (5) Spojené království dne 28. dubna 2011 předložilo svoji aktualizaci konvergenčního programu na období 2011–2014 za rok 2011 a svůj národní program reforem na rok 2011. Aby se vzaly v úvahu jejich vzájemné vazby, byly oba programy posuzovány současně. Konvergenční program Spojeného království obsahuje poprvé hospodářské a fiskální prognózy vyhotovené nově zřízeným, nezávislým Úřadem pro rozpočtovou kázeň, který je vítaným zlepšením fiskálního rámce Spojeného království.
- (6) Spojené království bylo zvláště vystaveno mezinárodní finanční krizi, neboť má velké, globálně integrované finanční odvětví a vysokou úroveň zadlužení domácností. V roce 2008 klesl HDP o 0,1 % a v roce 2009 o 4,9 %. Spojené království poskytlo významnou podporu bankovnímu sektoru a nebyvalou dodatečnou likviditu celému odvětví. Státní deficit vzrostl za dva roky o 8,5 procentního bodu na 11,2 % HDP v roce 2009. Nezaměstnanost vzrostla z 5,3 % v roce 2007 na 7,6 % v roce 2009. Čtvrtletní růst byl opět zaznamenán ve čtvrtém čtvrtletí roku 2009, přestože hospodářský výstup zůstává pod svojí nejvyšší předkrizovou úroveň. Krátkodobá vyhlídka předpokládá mírný růst způsobený silnými podnikovými investicemi a oživením čistého vývozu v důsledku příznivého směnného kurzu. Růst však bude brzdít slabý nebo záporný růst spotřeby u domácností a státu. Očekává se, že inflace zůstane v průběhu roku 2011 poměrně vysoko nad 2 % oficiální cílovou hodnotou, což je odrazem zvýšení daně z přidané hodnoty a vyšších dovozních cen a cen energií, a klesne až v roce 2012. Vysoká inflace pravděpodobně naruší skutečné příjmy, neboť růst mezd zůstává nízký. Hlavní rizika ohrožující prognózu spočívají v tom, že by obrat v podnikových investicích nebo čistém vývozu nemusel nastat a přetrvávající vysoká inflace by mohla zabránit použití měnové politiky k vyrovnání nižších vládních výdajů.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozhodnutí Rady 2011/308/EU ze dne 19. května 2011 o hlavních zásadách politiky zaměstnanosti členských států (Úř. věst. L 138, 26.5.2011, s. 56) stanoví, že platí i pro rok 2011.

- (7) Na základě posouzení aktualizovaného konvergenčního programu v souladu s nařízením (ES) č. 1466/97 zastává Rada stanovisko, že makroekonomický scénář, na němž jsou založeny rozpočtové výhledy, je věrohodný, s výjimkou roku 2012, kdy by mohl být příliš příznivý. Konvergenční program nezahrnuje střednědobý cíl podle souboru pravidel, ačkoli jej lze odvodit od cílů, které v něm jsou uvedeny. Cílem rozpočtové strategie, založené hlavně na omezení výdajů, je snížit schodek z 9,9 % v období 2010–2011 na 1,7 % v období 2015–2016, což je v souladu s doloženou fiskální konsolidací podporující růst. Podle konvergenčního programu je v plánu snížení schodku pod 3 % referenční hodnoty do roku 2014–2015, tedy ve lhůtě, kterou stanovila Rada. Rozpočtové výhledy v konvergenčním programu předpokládají, že míra zadlužení, která byla v letech 2010–2011 ve výši 78,7 %, vzroste do roku 2013–2014 na 87,2 % a pak začne pomalu klesat. Průměrné roční fiskální úsilí v letech 2010–2011 až 2014–2015 bude dosahovat 1,6 %. Tato hodnota je mírně pod úrovní, kterou doporučila Rada v prosinci 2009 (1,75 % HDP), nicméně je přiměřená vzhledem k tomu, že úsilí je vynakládáno na základě schodku rozpočtu v období 2009–2010, jenž byl výrazně nižší, než se očekávalo, a je tedy v souladu se snížením celkového schodku pod referenční hodnotu do roku 2014–2015. Podle posledního hodnocení Komise jsou rizika spojená s dlouhodobou udržitelností veřejných financí vysoká.

Dlouhodobé náklady na stárnutí obyvatelstva jsou nad průměrem EU a současný stav rozpočtu je dále zvyšuje. Na základě současné fiskální pozice by se dluh do roku 2020 zvýšil na 128 % HDP. Úplné provádění konvergenčního programu by však dostačovalo k tomu, aby začal dluh klesat, ale jeho výše by do roku 2020 stále přesahovala 80 %. Kromě konsolidačních plánů oznámila vláda Spojeného království opatření, která podpoří dlouhodobou udržitelnost, která zahrnují posunutí data, od něhož se zvýší hranice pro odchod do důchodu z 65 let na 66 let, a změny v metodě výpočtu při úpravách dávek a daňových limitů.

- (8) Provádění navrhované fiskální konsolidace je i nadále velkým problémem. Pro obnovení udržitelné fiskální pozice bude zásadní zajistit dodržení zveřejněných výdajových plánů. S ohledem na tuto skutečnost vyplývá z historicky nízké míry investic do veřejné infrastruktury, zejména co se týče dopravy, že by měly být upřednostněny prorůstové výdaje. Zajištění dostatečných primárních přebytků ve střednědobém horizontu, jak již bylo stanoveno v konvergenčním programu, by zlepšilo udržitelnost veřejných financí.
- (9) Pružný trh práce Spojeného království umožnil vyrovnat se poměrně dobře s velkým poklesem HDP během krize. Zvýšení nezaměstnanosti však silně zasáhlo mladé lidi: mezi roky 2008 a 2010 nezaměstnanost mladých stoupla z 15 % na téměř 20 %. Špatná situace na trhu práce pro mladé lidi je spojena s více obecnými a strukturálními nedostatky týkajícími se dovedností. Podíl osob ve věku 18–24 let, které předčasně ukončí

vzdělávání a odbornou přípravu, dosahuje ve Spojeném království úrovně 15,7 %, což je více než průměr v EU, který činí 14,4 %. Zatímco podíl lidí ve věku 25–64 let s dosaženou vysokou úrovní dovedností je ve Spojeném království zvláště vysoký, existují nedostatky na střední úrovni dovedností, kde je podíl lidí v této skupině v současné době pod průměrem EU. Dalším hlavním problémem na trhu práce ve Spojeném království je významný podíl dětí, které žijí v domácnostech nezaměstnaných: činí 17,5 %, což je nejvyšší úroveň v EU, kde je celkový průměr 10,2 %. Tento problém je zvláště akutní pro domácnosti s jedním rodičem a odráží nízké finanční pobídky a nedostatek životaschopných možností péče o děti: více než 32 % lidí s pečovatelskými povinnostmi je neaktivních či pracuje na částečný úvazek kvůli nedostatku služeb péče o dítě (to je o 4 procentní body vyšší hodnota než průměr EU).

- (10) Spojené království zaznamenalo v období deseti let před krizí významný nárůst cen nemovitostí. Ceny po zásahu krize prudce poklesly, ale od té doby se částečně vrátily na původní úroveň a zůstávají na historicky vysoké úrovni. Úroveň transakcí se propadla a zůstává velmi nízká. Výrazný vzrůst cen nemovitostí přispěl v deseti letech předcházejících krizi k velkému nárůstu zadlužení domácností a neudržitelnému růstu spotřeby domácností. Propad transakcí na trhu s bydlením přinesl odpovídající výpadek v příjmech z daní souvisejících s těmito transakcemi, což přispělo ke zhoršení fiskální pozice Spojeného království. Nedostatky trhu s bydlením ve Spojeném království rovněž pomáhají objasnit vysoké výdaje na dávky související s bydlením a vysoký podíl obyvatelstva využívajícího státem subvencované bydlení. Spojené království oznámilo počáteční reformy svého systému plánování a regulace hypoték. Vzhledem k významu tohoto problému pro všechna odvětví hospodářství Spojeného království je třeba stavět na těchto opatřeních a vytvořit komplexnější balíček reforem, včetně oblasti hypotečního trhu a majetkových daní, který by řešil tyto otázky.

- (11) Oživení soukromých investic by bylo zásadním prvkem nutného vyvážení hospodářství, tak aby nespočívalo pouze na domácí spotřebě, a hnací silou růstu produktivity. Z průzkumů vyplývá, že dostupnost úvěrů a jejich cena je významnou překážkou pro investice a plány na rozšíření v soukromém sektoru, zejména pro menší společnosti závislé na bankovním financování. Roční míra růstu úvěrů pro malé a střední podniky je od konce roku 2009 negativní a půjčky malým podnikům klesly ještě výrazněji. Kromě toho se zdá, že zatímco u středně velkých podniků se rozpětí referenčních sazeb ustálilo, u malých podniků mírně vzrostla. Spojené království nedávno zavedlo řadu opatření na zlepšení přístupu malých a středních podniků k financování, včetně státního sponzorování investičních nástrojů a dosažení dohody s bankami Spojeného království, která vyžaduje, aby banky zvýšily své hrubé úvěry pro malé a střední podniky. Je důležité rovněž uznat výzvy na straně poptávky jakož i skutečnost, že i podniky by měly hrát svoji roli při využívání programů, jež jim jsou nabízeny. Vypracovat řešení, které může nadále fungovat

bez pravidelných vládních zásahů, to by mělo být cílem další reformy vedoucí ke zlepšení hospodářské soutěže v bankovním sektoru a k usnadnění dalšího rozvoje trhů pro nebankovní finanční prostředky dostupné pro malé a střední firmy.

- (12) Komise posoudila konvergenční program a národní program reforem. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku ve Spojeném království, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny EU, vzhledem k tomu, že je zapotřebí posílit celkovou správu ekonomických záležitostí EU tím, že budou do vnitrostátních rozhodnutí zahrnuty vstupy na úrovni EU. Komise se domnívá, že programy stanoví ambiciózní opatření ke snížení schodku, a vyzývá vládu, aby dále postupovala podle plánu. Dále je třeba podniknout kroky k reformě trhu s bydlením, ke snížení nezaměstnanosti mladých lidí a předčasného ukončování školní docházky, k řešení situace dětí, které žijí v domácnostech nezaměstnaných, a ke zlepšení dostupnosti úvěrů pro soukromý sektor.
- (13) Na základě tohoto posouzení a s přihlédnutím k doporučení Rady podle čl. 126 odst. 7 Smlouvy o fungování Evropské unie ze dne 2. června 2010 Rada přezkoumala aktualizaci konvergenčního programu Spojeného království za rok 2011 a její stanovisko ⁽¹⁾ se odráží zejména v doporučeních v bodech 1 a 2 níže. S přihlédnutím k závěrům Evropské rady ze dne 25. března 2011 Rada přezkoumala národní program reforem Spojeného království,

DOPORUČUJE, aby Spojené království v období 2011–2012 provedlo tato opatření:

1. Provádět plánovanou fiskální konsolidaci s cílem dosáhnout v letech 2012–2013 schodku 6,2 % HDP v souladu s doporučeními Rady o nápravě nadměrného schodku a snižovat vysokou míru veřejného zadlužení, až bude nadměrný schodek napraven na konci období programu. Zajistit splnění ambiciózních cílů týkajících se snižování

výdajů, a tím posílit dlouhodobou udržitelnost; v souladu s tím upřednostnit prorůstové výdaje.

2. Rozvíjet program reforem, který řeší destabilizující dopad cyklu cen bydlení na veřejné finance, finanční sektor a hospodářství, s cílem zmírnit problémy dostupnosti a potřebu státních subvencí na bydlení. Je třeba zvážit celou řadu opatření a politických nástrojů včetně reformy trhu s hypotékami, finanční regulace, majetkových daní a systému plánování, aby se zamezilo přílišné volatilitě.
3. Přijmout do konce roku 2012 opatření, která zajistí, aby vyšší podíl mladých lidí vstoupil na pracovní trh s odpovídajícími dovednostmi, a zlepšil možnosti získat zaměstnání u osob ve věku 18–24 let, které ukončily své vzdělání nebo odbornou přípravu bez kvalifikace. Řešit nedostatky dovedností zvýšením počtu osob, které dosáhnou střední kvalifikace, v souladu s potřebami trhu práce.
4. Přijmout v rámci stávajícího rozpočtu opatření ke snížení počtu domácností, v nichž jsou všichni bez práce, tím že se zaměří na ty nezaměstnané, kteří jsou bez práce kvůli svým rodičovským povinnostem, včetně samoživitelů.
5. Provádět avizovaná opatření týkající se dostupnosti bankovního i nebankovního financování soukromého sektoru, zejména malých a středních podniků, a dále tuto dostupnost zlepšovat, jakož i uznat možné výzvy na straně poptávky. Podpořit hospodářskou soutěž v bankovním sektoru a prozkoumat spolu s trhem způsoby na zlepšení přístupu k nebankovnímu financování, jako je rizikový a investiční kapitál a dluhopisy vydávané na veřejných trzích.

V Bruselu dne 12. července 2011.

Za Radu
předseda

J. VINCENT-ROSTOWSKI

⁽¹⁾ Podle čl. 9 odst. 3 nařízení (ES) č. 1466/97.